

Ewa Rozkosz

P

rzeptyw pracy
w Open Journal
Systems –
wolnym i otwartym
oprogramowaniu
dla czasopism
naukowych*

Dolnośląska Szkoła Wyższa, kontakt: ewa.rozkosz@dsw.edu.pl

Wprowadzenie

Profesjonalna zmiana modelu wydawniczego czasopisma naukowego, z formy papierowej na formę elektroniczną, jest tożsama z wdrożeniem specjalnego systemu do zarządzania treścią czasopisma, tzw. JMS (ang. *Journal Management Systems*). Większość JMS umożliwia efektywną prezentację treści, czyli udostępnianie pełnych tekstów wraz z metadanymi zrozumiałymi dla człowieka (ang. *human-readable*) i maszyn (ang. *machine-readable*)¹, oraz nadzór nad procesem wydawniczym, czyli przyjmowaniem nowych zgłoszeń, zarządzaniem recenzjami oraz redakcją tekstów.

Wydawcy mogą wybierać między odpłatnym (komercyjnym) a nieodpłatnym (wolnym) oprogramowaniem². Wdrożenie JMS polega na instalacji oprogramowania na lokalnym lub zewnętrznym serwerze (w instytucji lub na wykupionym serwerze wirtualnym), dostosowaniu ustawień systemu (platformy), konfiguracji czasopisma na platformie, utworzeniu indywidualnego szablonu graficznego (platformy/ /czasopisma), jak również przeszkoleniu zespołu redakcyjnego. Przedstawiony opis wdrożenia jest uproszczony, ale służy zobrazowaniu pewnej istotnej kwestii. Wdrożenie JMS kojarzy się redakcjom czasopism z serią czynności wykonywanych przez specjalistów IT, tymczasem największe wyzwanie stoi właśnie przed nimi, osobami, które będą musiały porzucić swoje nawyki i zmienić sprawdzone metody działania. Gotowość zespołu redakcyjnego do uczenia się nowego środowiska pracy jest nieodzowna, aby wykorzystać w pełni potencjał JMS i zarządzać za jego pośrednictwem procesem wydawniczym. Nowe metody działania, które powinien zinternalizować każdy członek redakcji, wynikają z narzuconego przez system przepływu pracy.

Poznanie i opisanie przepływu pracy JMS jest celem tego artykułu. Analizie poddano sposób organizacji pracy redakcji czasopisma naukowego zaimplementowany w wolnym

oprogramowaniu Open Journal Systems (OJS)³. Analiza służy lepszemu zrozumieniu funkcjonowania systemu z perspektywy użytkowników końcowych – wydawców i redaktorów czasopism naukowych. Z uwagi na tak wyrażony cel, nie zdecydowano się na zrekonstruowanie diagramów przepływu danych (DFD), które mogłyby być interesujące dla twórców podobnych systemów.

Open Journal Systems

Wybór OJS był podyktowany jego popularnością oraz otwartym charakterem. Obecnie co najmniej kilka tysięcy czasopism korzysta z tego rozwiązania⁴. OJS to wolne, dystrybuowane bezpłatnie i jednocześnie otwarte, czyli umożliwiające edycję kodu źródłowego⁵, oprogramowanie dla czasopism naukowych, opracowane przez Public Knowledge Project (PKP). Organizacja PKP została powołana do życia w 1989 roku przez Johna Willinsky'ego, ówczesnego pracownika Wydziału Edukacji Uniwersytetu Kolumbii Brytyjskiej (Faculty of Education, University of British Columbia, Vancouver, Kanada)⁶.

The screenshot shows the homepage of 'Forum Oświatowe'. At the top, there is a blue header with the logo and the site name. Below the header is a navigation bar with links: Start, O czasopiśmie, Moje konto, Wyszukaj, Aktualny numer, Archiwum, Aktualności, and Kontakt. The main content area features a large blue box with the site logo and a brief description of the journal. To the right, there are several sidebars: 'Użytkownik' (User) showing the logged-in user 'ewarozkosz', 'Powiadomienia RSS / Atom' (RSS/Atom notifications), 'Język / Language' (Language) set to Polish, 'Zawartość czasopisma' (Journal content) with a search bar, 'Przełączaj' (Switch) with options for issue, author, and title, 'Wielkość tekstu' (Text size) with font size controls, and 'Informacje' (Information). The main content area also includes a section for 'Vol 1, No 51 (2014): Samotność w kulturze i wychowaniu' with a PDF icon and a 'Spis treści' (Table of contents) section.

Rys. 1. Strona internetowa czasopisma „Forum Oświatowe”
Źródło: „Forum Oświatowe”, online, <http://forumoswiatowe.pl>.

PKP prowadził badania mające na celu ustalenie, w jaki sposób można wpłynąć na podniesienie jakości komunikacji naukowej oraz zapewnić publiczny dostęp do wiedzy naukowej. Podczas prac dostrzeżono istotną lukę w narzędziach komunikacji naukowej, a mianowicie brak darmowego, ogólnie dostępnego oprogramowania dla różnych instytucji zajmujących się wydawaniem czasopism naukowych (w tym małych wydawców)⁷. Przyjęto, że dostarczenie łatwego w obsłudze systemu i jednocześnie zachęcenie wydawców do przejścia na otwarty model wydawniczy (ang. *open access*), wpłynie na zwiększenie społecznego wykorzystania naukowej wiedzy⁸. Organizacja zaangażowała się w przygotowanie takiego oprogramowania. Pierwsza wersja OJS została zaprezentowana w 2001 roku. Rok później po raz pierwszy wykorzystano OJS na potrzeby czasopisma – kanadyjskiego periodyku „Postcolonial Text”⁹.

W kolejnych latach system był intensywnie rozbudowywany przez PKP. Również organizacja zmieniła swój kształt. W 2005 roku do projektu dołączyły Biblioteka Uniwersytetu Simona Frasera (Simon Fraser University Library) i Kanadyjskie Centrum Studiów Wydawniczych (Canadian Centre for Studies in Publishing), a za nimi następne instytucje z Kanady oraz Stanów Zjednoczonych¹⁰. Aktualnie liderami

organizacji są: Uniwersytet Stanforda (Stanford University) i Biblioteka Uniwersytetu Simona Frasera.

Najnowsza stabilna dystrybucja OJS ma numer 2.4.5 i jest dostępna w trzydziestu dwóch językach, w tym w języku polskim¹¹. PKP nieustannie pracuje nad kolejnymi wersjami systemu, rozbudowując funkcje interoperacyjności i czyniąc oprogramowanie jeszcze bardziej intuicyjnym dla użytkownika końcowego.

Dana instancja OJS może służyć do zarządzania jednym czasopismem lub wieloma czasopismami. W Polsce przykładem wdrożenia systemu na potrzeby jednego tytułu jest „Forum Oświatowe” (rys. 1)¹², natomiast dla wielu tytułów Platforma czasopism Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II (rys. 2)¹³.

Przepływ pracy

Przepływ pracy (ang. *workflow*) to pojęcie odnoszące się do mechanizmów zarządzania procesami (zadaniami) w obrębie określonej organizacji, instytucji czy systemu. Bardziej szczegółowej definicji dostarcza Workflow Management Coalition: „[...] przepływ pracy jest to zautomatyzowany

Rys. 2. Strona internetowa Platformy czasopism Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II

Źródło: Platforma czasopism, online, <http://czasopisma.upjp2.edu.pl>.

w całości lub w części proces biznesowy, w trakcie którego dokumenty, informacje i zadania są przekazywane pomiędzy uczestnikami procesu w celu umożliwienia wykonania czynności w sposób zgodny ze zdefiniowanymi regułami¹⁴. W przypadku JMS nie mamy do czynienia z procesami biznesowymi, niemniej jednak pozostała część definicji doskonale opisuje jego funkcjonalności, jest on rodzajem systemu przepływu pracy. W dużym uproszczeniu służy on do komputerowego wspomaganego zarządzania określonymi, powtarzalnymi zadaniami związanymi z pracą czasopisma naukowego oraz obiegiem dokumentu (zgłoszonego do opublikowania tekstu).

Przebieg pracy w Open Journal Systems

W OJS zdefiniowano reguły właściwe dla czasopism naukowych stosujących klasyczną procedurę kwalifikacji tekstów do publikowania, tj. podwójną ślepią recenzję. Każdy tekst może zostać wysłany do kilku recenzentów w toku jednej lub wielu rund recenzji, w zależności od potrzeb redakcji. Dane autora nie są dostępne recenzentom, jak również autorzy nie mają dostępu (za pośrednictwem systemu) do informacji o osobach recenzujących ich tekst. System umożliwia także zarządzanie procesem rewizji artykułu oraz pracą redakcyjną na tekście pozytywnie ocenionym przez recenzentów.

Wszystkie procesy zostały wyszczególnione na dostarczonym wraz z oprogramowaniem schemacie (rys. 3). Poszczególne zadania są przyporządkowane użytkownikom pełniącym określone role w systemie.

Role w systemie

OJS umożliwia nadawanie odpowiednich uprawnień dla wybranych użytkowników w zależności od ich specjalizacji, potrzeb oraz realizowanych zadań. Aby uczynić czynność nadawania uprawnień bardziej intuicyjną, użytkowników z określonymi uprawnieniami nazwano w systemie użytkownikami pełniącymi określone „role”.

Posiadane role decydują o uprawnieniach użytkowników, jak i organizują pracę w obrębie systemu. Opisano wybrane role wraz z krótką charakterystyką realizowanych przez użytkowników zadań.

Najwyższe uprawnienia ma **administrator strony** (ang. *site administrator*), osoba odpowiedzialna za dodawanie i usuwanie tytułów czasopism oraz dostosowywanie globalnych ustawień systemu (np. dostępnych języków). Administrator

strony tworzy konta użytkowników odpowiedzialnych za zarządzanie umieszczonymi na platformie czasopismami. Z uwagi na nielimitowany dostęp do wszystkich obszarów systemu, konto administratora strony jest objęte wysokim ryzykiem i powinno być chronione mocnym hasłem, a dane dostępowe znane wyłącznie osobom administrującym daną instancją systemu.

Administrator czasopisma (ang. *journal manager*) konfiguruje oraz zarządza pismem. Modyfikuje treści na stronie czasopisma (np. informacje o składzie redakcji czy procedurze recenzyjnej). Przydziela uprawnienia członkom zespołu redakcyjnego. Administrator czasopisma jest również odpowiedzialny za deponowanie w systemie tomów archiwalnych oraz przekazywanie metadanych do zewnętrznych baz (np. Directory of Open Access Journals, CrossRef).

Osoba pełniąca rolę **redaktora czasopisma** (ang. *editor*) ma dostęp do wszystkich zgłoszonych do czasopisma tekstów. Może nadzorować pracę innych redaktorów oraz redaktorów działów. Zarządza procesem recenzji i redakcji tekstu. Publikuje nowe numery czasopisma.

Redaktor działu (ang. *section editor*) jest przyporządkowany do danego działu czasopisma i automatycznie uzyskuje dostęp do wszystkich tekstów (oraz ich recenzji) zgłoszonych do tego działu. Może być również niezwiązany z działem, wówczas uzyskuje dostęp wyłącznie do zgłoszeń przydzielonych mu przez redaktora czasopisma¹⁵.

Redaktor techniczny (ang. *copyeditor*) wykonuje korektę językową tekstu. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, konsultuje się z redaktorem statystycznym lub przekazuje tekst do dodatkowej korekty językowej (np. w przypadku tekstu obcojęzycznego sprawdzanego przez *native speaker*). Za skład tekstu jest odpowiedzialna osoba pełniąca funkcję **specjalisty DTP** (ang. *layout editor*), za sprawdzenie końcowego pliku (przed jego opublikowaniem) odpowiada natomiast **korektor** (ang. *proofreader*).

Uprawnienia administratora czasopisma mogą być nadawane przez administratora strony lub osobę pełniącą w tym samym czasopiśmie rolę administratora czasopisma. Pozostałe wymienione uprawnienia są nadawane przez administratora.

Rolę **czytelnika, autora i recenzenta** w OJS może pełnić każda osoba, która założyła konto w systemie¹⁶.

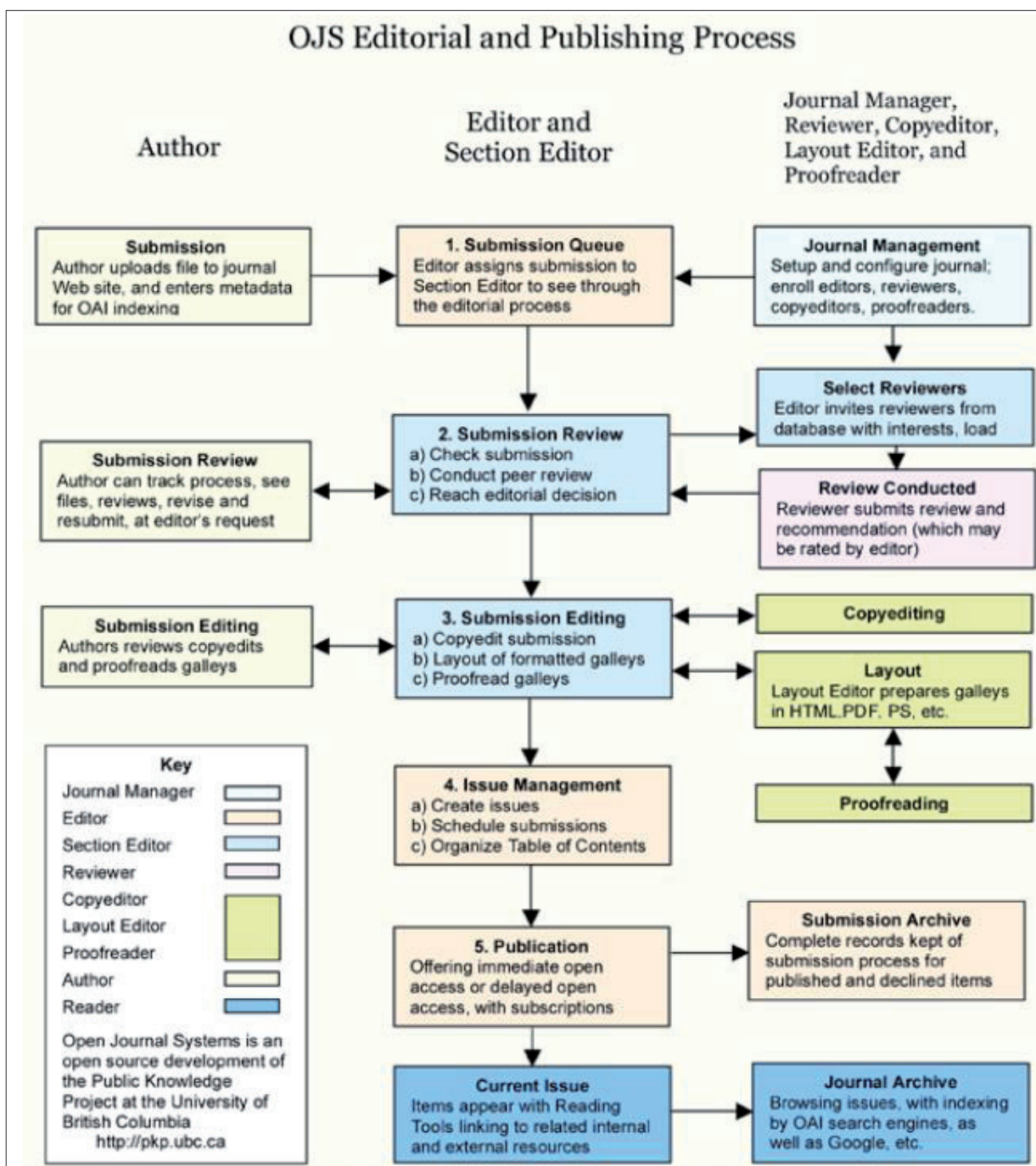
Konto **czytelnika** (ang. *reader*) nie jest niezbędne (w przypadku czasopism ukazujących się w tzw. otwartym dostępie) do czytania opublikowanych w czasopiśmie tekstów. Umożliwia jednak otrzymywanie powiadomień o nowych numerach czy zaproszeń do zgłaszania tekstów (ang. *call for papers*).

Rola **autora** (ang. *author*) pozwala na zgłoszenie nowego tekstu do czasopisma. Autor otrzymuje powiadomienia o bieżącym statusie swojego zgłoszenia, a także prośby o wprowadzenie zmian w tekście.

Zarejestrowany **recenzent** (ang. *reviewer*) może uzyskać zapytanie o zgodę na wykonanie recenzji. Nowi recenzenci zwykle są proszeni o założenie konta lub redakcja tworzy

takie konto i przesyła recenzentowi dane do zalogowania. Recenzent pobiera tekst i ocenia jego jakość za pośrednictwem systemu, np. wypełniając utworzony w obrębie systemu formularz recenzji.

Jeden użytkownik może pełnić wiele ról w systemie. Mimo że OJS ma wbudowaną propozycję składu redakcji, często role w systemie nie odpowiadają tradycyjnym funk-

Rys. 3. Schemat przepływu pracy w Open Journal Systems

Źródło: Open Journal Systems Demonstration Journal (online), <http://journals.sfu.ca/present/index.php/demojournal/about/aboutThisPublishingSystem>.

cjom pełnionym przed wdrożeniem systemu (np. redaktor naczelny, zastępca redaktora naczelnego, sekretarz, redaktorzy tematyczni). Redakcje muszą wypracować rozwiązanie, które będzie spójne z organizacją pracy w OJS i satysfakcjonujące dla zespołu. Często uprawnienia administratora czasopisma są nadawane osobie, która dotychczas redagowała stronę internetową czasopisma, a uprawnienia redaktora lub redaktora działu także sekretarzom i redaktorom tematycznym.

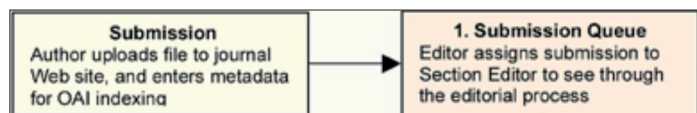
Początkujący użytkownicy OJS mają trudności z nowym modelem pracy. Schemat dostarczony przez PKP (rys. 3) bywa niewystarczający. Z myślą o ich szczególnych potrzebach opracowano zestaw instrukcji (w języku angielskim) omawiających organizację pracy z perspektywy użytkowników pełniących różne funkcje. Zostały one przetłumaczone na język polski przez Aleksandrę Adamowską¹⁷.

Procesy

Wybrano dwa przykładowe procesy, które mają na celu zobrazowanie przepływu pracy w OJS: zgłoszenie tekstu do czasopisma oraz recenzja.

Proces zgłoszenia tekstu do czasopisma (rys. 4) rozpoczyna się od następujących czynności: zarejestrowania się i zalogowania autora na stronie czasopisma (OJS)¹⁸, wypełnienia formularza zgłoszenia (tym samym przekazania przez autora metadanych do indeksowania), zdeponowania pliku z tekstem i ewentualnego zdeponowania dodatkowych plików (np. zdjęć, plików tekstowych z tabelami lub aneksami).

Zgłoszenie otrzymuje swój numer w systemie i oczekuje w kolejce. Na podany w procesie rejestracji adres e-mail autora automatycznie wysyła się potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia zawierające link do strony, na której autor może śledzić status zgłoszenia. Powiadomienie o zgłoszeniu nowego tekstu jest przesyłane automatycznie do osoby pełniącej w systemie rolę redaktora czasopisma, jednocześnie podanej jako osoba do kontaktu, w procesie konfiguracji czasopisma oraz redaktora działu (o ile jest on przydzielony do działu, do którego zgłoszono tekst).

Rys. 4. Element schematu przepływu pracy w Open Journal Systems – proces zgłoszenia tekstu do czasopisma (w pierwszej ramce oznaczono czynności należące do autora, w drugiej – czynności redaktora czasopisma lub redaktora działu)

Źródło: Open Journal Systems Demonstration Journal (online), <http://journals.sfu.ca/present/index.php/demojournal/about/aboutThisPublishingSystem>.

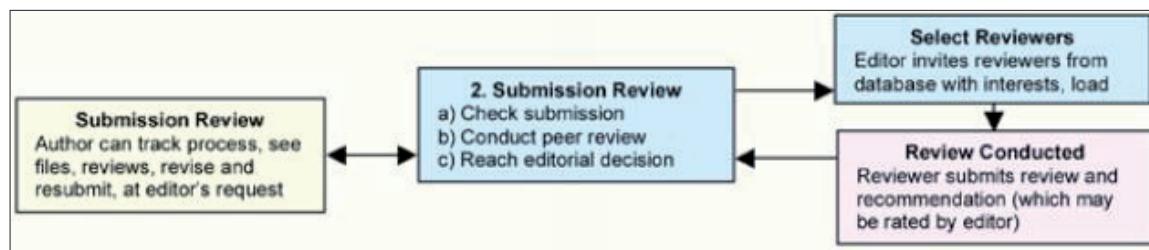
Następnie redaktor przydziela siebie, innego redaktora czasopisma lub redaktora działu do nadzoru nad recenzją i redakcją zgłoszonego tekstu. Powiadamia wybraną osobę, wysyłając wiadomość z poziomu systemu. W zależności od podziału pracy przed przydzieleniem tekstu redaktor odbierający zgłoszenie może zapoznać się z pełnym tekstem, pobierając go z poziomu systemu, i podjąć decyzję o przydzieleniu osoby lub odrzuceniu tekstu na tym etapie, jako niespełniającego wymogów czasopisma.

Proces recenzji (rys. 5) rozpoczyna się od czynności wykonywanych przez przydzielonego do zgłoszenia redaktora. Pobiera on tekst na dysk twardy i zapoznaje się z jego zawartością. Usuwa lub maskuje w tekście elementy identyfikujące autora, usuwa również dane o właścicielu z właściwości pliku. Przesyła tak przygotowany dokument do systemu jako wersję do recenzji. Przydziela dwóch recenzentów i z poziomu systemu wysyła do nich prośbę o wykonanie recenzji¹⁹. Do prośby automatycznie jest dodawany abstrakt i słowa kluczowe podane w formularzu przez autora oraz termin wykonania recenzji.

Recenzenci otrzymują wiadomość e-mail z prośbą o przygotowanie recenzji oraz link do strony internetowej czasopisma (OJS). Po wejściu na stronę mogą zaakceptować lub odrzucić prośbę. Z chwilą zaakceptowania prośby otrzymują dostęp do pliku z pełnym tekstem (na tej samej stronie internetowej) oraz formularza recenzji. Na adres e-mail przydzielonego do zgłoszenia redaktora jest przesyłana wiadomość o przyjęciu lub odrzuceniu prośby o zrecenzowanie tekstu.

Recenzenci pobierają plik z tekstem na swój dysk twardy. W systemie uzupełniają formularz recenzji i ewentualnie przesyłają do niego oceniony tekst z naniesionymi przez siebie uwagami. Z rozwijanej listy wybierają rekomendacje dotyczące odrzucenia, przyjęcia lub przyjęcia tekstu pod określonymi warunkami (np. po wprowadzeniu poprawek lub po wprowadzeniu poprawek i ponownej ocenie przez recenzenta). Po wykonaniu tej czynności system w sposób automatyczny przenosi ich do formularza wiadomości do redaktora. Redaktor otrzymuje powiadomienie o ukończeniu pracy recenzentów i z poziomu systemu wysyła podziękowanie za wykonaną pracę.

Kolejnym procesem jest rewizja tekstu, ale nie będzie ona przedmiotem dalszej analizy.

Rys. 5. Element schematu przepływu pracy w Open Journal Systems – proces recenzji tekstu (kolorem niebieskim oznaczono czynności należące do redaktora czasopisma lub redaktora działu, przydzielonego do tekstu, a kolorem fioletowym czynności recenzentów)

Źródło: Open Journal Systems Demonstration Journal (online), <http://journals.sfu.ca/present/index.php/demojournal/about/aboutThisPublishingSystem>.

Wnioski i dyskusja

Analiza przepływu pracy w OJS nasuwa następujące wnioski: niektóre z czynności mogą być uznane przez redaktorów pracujących dotychczas wyłącznie na podstawie skrzynki e-mail za zbyt skomplikowane lub niepotrzebne (np. wysyłanie podziękowań z poziomu OJS). Może to wynikać z nieznamości korzyści, jakie niesie ze sobą praca zapośredniczona przez tego rodzaju system. Odnotowywane czynności pozwalają na wykonanie kolejnego kroku, nieodnotowywanie w systemie danej czynności (automatycznie dokonujące się po jej realizacji w systemie) powoduje, że redaktor przydzielony do tekstu nie popełni błędów, nie zapomni o podziękowaniu recenzentowi, a ponadto z łatwością odtworzy w systemie sposób postępowania względem dyskusyjnego tekstu opublikowanego kilka lat wcześniej.

Możliwość śledzenia statusu artykułu daje poczucie pewności, że zgłoszony tekst został przyjęty przez redakcję i będzie przedmiotem postępowania – nie został potraktowany jako spam, co ma niekiedy miejsce, kiedy teksty są wysyłane do redakcji drogą mailową.

Recenzenci współpracujący z miesięcznikiem i kwartalnikiem nie otrzymują jednocześnie zbyt wielu próśb o wykonanie recenzji, gdyż wszyscy redaktorzy mają podgląd liczby recenzji wykonanych, daty ostatniej recenzji i liczby aktualnie recenzowanych przez nich prac.

Przejsie redakcji czasopisma do pracy zapośredniczonej przez system z pewnością nie jest zadaniem prostym i warto w związku z tym poddać dyskusji gotowość redakcji polskich czasopism naukowych na pracę w tego rodzaju systemach, a także oddać głos zainteresowanym – słuchając uważnie ich obaw oraz argumentów za przyjęciem tego rodzaju rozwiązań, jak i przeciw nim.

Key Words: scientific journals, Open Journal Systems (OJS), text distribution, process of publishing

Abstract: A professional change to the scientific journal publishing model is possible by implementing a dedicated content management system. Such a system allows a sufficient complete text distribution and makes the management much more efficient. It also helps to improve an interlock between coworkers. The author is taking this opportunity to analyze the process of publishing which is in particular delivered by one the most popular worldwide open source framework designed for this purpose.

* Artykuł przedstawia stan na 21 września 2014 roku.

¹ Metadane są czytelne dla maszyn, np. robotów indeksujących (ang. *web crawler*) dzięki zastosowaniu przez JMS światowych standardów interoperacyjności (np. XML). Efektywne udostępnianie metadanych pozwala również na ich pobieranie i udostępnianie przez agregatory treści naukowych, np. dzięki protokołowi OAI-MPH lub API.

² Zob. też: SPARC. *Journal Management Systems*, online (dostęp: 30.08.2014), <http://www.sparc.arl.org/resources/publishers/journal-management>.

³ Analiza została przeprowadzona na systemie Open Journal Systems w wersji 2.4.3.

⁴ Trudno ustalić precyzyjnie liczbę tytułów czasopism korzystających z OJS. Według Public Knowledge Project liczba wdrożeń systemu wynosi ponad jedenaście tysięcy, natomiast liczba czasopism, które opublikowały na platformie co najmniej jeden tom, przekracza pięć tysięcy; E. Rozkosz, *Open Journal Systems – wartość dodana czasopisma*, „Biuletyn EBIB” 2014, nr 4 (149), s. 3, online, <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/246>. Liczba polskich periodyków działających w OJS jest co najmniej dwukrotnie niższa w statystykach Public Knowledge Project, dlatego też można domniemywać, że liczba periodyków zagranicznych korzystających z OJS również jest wyższa, aniżeli wskazują na to dane tej organizacji.

⁵ Kod źródłowy jest udostępniany na wolnej licencji GNU GPL (GNU General Public License).

⁶ J. Macgregor, K. Stranack, J. Willinsky, *The Public Knowledge Project: Open Source Tools for Open Access to Scholarly Communication*, online (dostęp: 20.08.2014), http://book.openingscience.org/tools/the_public_knowledge_project.html.

⁷ B. Owen, K. Stranack, *The Public Knowledge Project and Open Journal Systems: Open Source Options for Small Publishers*, „Learned Publishing” 2012, Vol. 25, No. 2, DOI: 0.1087/20120208.

⁸ J. Macgregor, K. Stranack, J. Willinsky, op. cit.

⁹ R. Mendis, *Welcome to Postcolonial Text*, „Postcolonial Text” 2004, Vol. 1, No. 1, online (dostęp: 20.08.2014), <http://postcolonial.org/index.php/pct/article/view/361/807>.

¹⁰ J. Willinsky, *Open Journal Systems. An Example of Open Source Software for Journal Management and Publishing*, „Library Hi Tech” 2005, Vol. 23, No. 4, s. 508, DOI: 10.1108/07378830510636300.

¹¹ Stan na 20 września 2014 roku.

¹² „Forum Oświatowe”, online, <http://forumoswiatowe.pl>.

¹³ *Platforma czasopism Uniwersytetu Papieskiego im. Jana Pawła II*, online (dostęp: 20.08.2014), <http://czasopisma.upjp2.edu.pl>.

¹⁴ Workflow Management Coalition, *Terminology & Glossary, Documents Number WPMC-TC-1011, Issue 3.0*, 1999, http://www.wfmc.org/standards/docs/TC-1011_term_glos-

Ewa Rozkosz

sary_v3.pdf; cyt. za: B. Gawin, *Modelowanie procesów workflow typu planowanie-wykonanie w firmie telekomunikacyjnej z wykorzystaniem notacji UML*, w: *Technologie przetwarzania danych*, pod red. T. Morzege, M. Gorawskiego i R. Wrembla, Poznań 2007, s. 513 (dostęp 15.09.2014), http://cs.put.poznan.pl/kkntpd/tpd_pliki/publikacja/pub/14.pdf.

¹⁵ Przydzielenie zgłoszenia do redaktora czasopisma lub redaktora działu oznacza zobowiązanie osoby pełniącej taką rolę do zarządzania obiegiem dokumentu, tj. przydzielenia recenzentów, nadzoru nad właściwym przebiegiem procedury recenzyjnej (w tym m.in. usunięcie informacji o autorze, wysyłanie podziękowań za realizację recenzji, samodzielnie lub w porozumieniu z redaktorem naczelnym podjęcie decyzji o przyjęciu lub odrzuceniu tekstu, kontakty z autorem) oraz redakcji technicznej i składu tekstu.

¹⁶ Istnieje możliwość skonfigurowania systemu w taki sposób, aby nowe role (autora, recenzenta i czytelnika) mogły być nadawane wyłącznie przez zespół zarządzający czasopismem.

¹⁷ J. Willinsky et al., *Open Journal Systems: skrócona instrukcja dla autora*, online, 2010, http://czasopisma.viamedica.pl/resources/userguides/OJS-Instrukcja_autorzy.pdf; *Open Journal Systems: skrócona instrukcja dla redaktora*, https://journals.viamedica.pl/resources/userguides/OJS-Instrukcja_redaktorzy.pdf; *Open Journal Systems: skrócona instrukcja dla recenzenta*, https://journals.viamedica.pl/resources/userguides/OJS-Instrukcja_recenzenci.pdf (dostęp 20.08.2014).

¹⁸ Podczas rejestracji użytkownik musi oznaczyć co najmniej rolę autora (spośród trzech dostępnych dla nowych użytkowników ról).

¹⁹ Jeśli recenzent nie ma konta, prośba o zarejestrowanie się lub dane do zalogowania wysyłane są poza systemem.

